

พฤติกรรมและความพึงพอใจในการบริโภคน้ำดื่ม

กรมอนามัย ได้สำรวจอนามัยโพลเรื่อง “พฤติกรรมและความพึงพอใจในการบริโภคน้ำดื่ม ” โดยเพื่อรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับแหล่งน้ำดื่ม พฤติกรรมและความพึงพอใจในการบริโภคน้ำดื่ม และเป็นข้อมูลสนับสนุนกิจกรรมวันน้ำโลก หรือ World Water Day (ตรงกับวันที่ 22 มีนาคม ของทุกปี) โดยสำรวจระหว่างวันที่ 1 – 28 กุมภาพันธ์ 2569 มีผู้ตอบรวม 1,228 คน สรุปผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการบริโภคน้ำ

1. คุณดื่มน้ำจากแหล่งใดบ่อยครั้งที่สุด

ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ดื่มน้ำจาก “น้ำดื่มบรรจุขวดปิดสนิท” บ่อยครั้งมากที่สุด ร้อยละ 54.07 รองลงมา คือ น้ำประปาผ่านเครื่องกรองในบ้าน และน้ำบรรจุถัง 20 ลิตร เท่ากันที่ร้อยละ 19.38 และตู้ น้ำดื่มหยอดเหรียญ ร้อยละ 2.85 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณดื่มน้ำจากแหล่งใดบ่อยครั้งที่สุด

อันดับ	แหล่งน้ำดื่ม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	น้ำดื่มบรรจุขวดปิดสนิท	664	54.07
2	น้ำประปาผ่านเครื่องกรองในบ้าน	238	19.38
3	น้ำบรรจุถัง 20 ลิตร	238	19.38
4	ตู้ น้ำดื่มหยอดเหรียญ	35	2.85
5	น้ำดื่มสุก	28	2.28
6	น้ำดื่มประชารัฐ	10	0.81
7	น้ำประปาจากก๊อกโดยตรง	6	0.49
8	น้ำฝน	2	0.16
9	อื่นๆ	3	0.24

2. ความพึงพอใจต่อแหล่งน้ำดื่ม

จากข้อแหล่งน้ำดื่มที่ผู้ตอบนิยมใช้มากที่สุด เมื่อถามถึงระดับความพึงพอใจต่อแหล่งน้ำดังกล่าว พบว่าผู้ตอบมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทิศทางเดียวกันเรียงตามลำดับคือ คือ น้ำดื่มบรรจุขวดปิดสนิท มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 64.76 (มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 4.53) รองลงมาคือ น้ำประปาผ่านเครื่องกรองในบ้าน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 56.30 (มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 4.38) น้ำบรรจุถัง 20 ลิตร มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 33.19 (มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 4.05) และน้ำจากตู้ น้ำดื่มหยอดเหรียญ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.14 (มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 3.26) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อแหล่งน้ำดื่มแต่ละประเภท

อันดับ	แหล่งน้ำดื่ม	จำนวนผู้ใช้ (คน)*	ร้อยละความพึงพอใจในแต่ละระดับ					คะแนนเฉลี่ย
			1 น้อยที่สุด	2 น้อย	3 ปานกลาง	4 มาก	5 มากที่สุด	
1	น้ำดื่มบรรจุขวดปิดสนิท	664*	2.41	0.30	4.22	28.31	64.76	4.53
2	น้ำประปาผ่านเครื่องกรองในบ้าน	238*	0.42	0.42	15.97	26.89	56.30	4.38
3	น้ำบรรจุถัง 20 ลิตร	238*	4.62	2.10	10.50	49.58	33.19	4.05
4	ตู้ น้ำดื่มหยอดเหรียญ	35*	20.00	5.71	20.00	37.14	17.14	3.26

*หมายเหตุ แหล่งน้ำดื่มที่มีผู้ตอบระบุว่าใช้ จำนวน 30 คนขึ้นไป

3. ท่านคิดว่า “น้ำประปาดื่มได้” จริงหรือไม่

ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ คิดว่า “น้ำประปาดื่มได้” เป็นเรื่องไม่แน่ใจ ร้อยละ 53.75 รองลงมาคือ มีผู้คิดว่าน้ำประปาดื่มได้จริง ร้อยละ 27.61 คิดว่าน้ำประปาดื่มได้ไม่จริง ร้อยละ 16.61 และมีผู้ที่ไม่ทราบมาก่อนว่าน้ำประปาดื่มได้ ร้อยละ 2.04 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 “น้ำประปาดื่มได้” จริงหรือไม่

อันดับ	น้ำประปาดื่มได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ไม่แน่ใจ	660	53.75
2	จริง	339	27.61
3	ไม่จริง	204	16.61
4	ไม่ทราบมาก่อน	25	2.04

4. สิ่งที่ทำนอกรั้วลเกี่ยวกับน้ำประปาดื่มได้

ผู้ตอบแบบสำรวจ มีความกังวลเกี่ยวกับน้ำประปาดื่มได้ ในประเด็นต่อไปนี้ ความสะอาดของสถานที่ผลิต (แหล่งผลิต/ผู้ผลิต และน้ำที่ใช้ผลิต) ร้อยละ 77.12 รองลงมาคือ ระบบการผลิตไม่ได้ตามมาตรฐาน ร้อยละ 45.11 ท่อส่งน้ำดื่มไม่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 39.17 ความขาดแคลนน้ำดื่มในฤดูแล้ง ร้อยละ 16.37 ราคาน้ำดื่มแพง ร้อยละ 7.98 และมีผู้ที่ไม่กังวลเกี่ยวกับน้ำประปา ร้อยละ 1.47 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สิ่งที่ทำนอกรั้วลเกี่ยวกับน้ำประปาดื่มได้

อันดับ	สิ่งที่ทำนอกรั้วลเกี่ยวกับน้ำประปาดื่มได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ความสะอาดของสถานที่ผลิต (แหล่งผลิต/ผู้ผลิต และน้ำที่ใช้ผลิต)	947	77.12
2	ระบบการผลิตไม่ได้ตามมาตรฐาน	554	45.11
3	ท่อส่งน้ำดื่มไม่ได้มาตรฐาน	481	39.17
4	ขาดแคลนน้ำดื่มในฤดูแล้ง	201	16.37
5	ราคาน้ำดื่มแพง	98	7.98
6	ไม่รู้สึกรั้วล	18	1.47
7	อื่นๆ	3	0.24

5. กิจกรรมใดจะเป็นประโยชน์ที่สุดในวันน้ำโลก

ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ที่สุดในวันน้ำโลกนี้ คือ การส่งเสริมให้ชุมชนมีระบบน้ำสะอาด ทุกคนเข้าถึงง่ายและเพียงพอ ร้อยละ 54.36 รองลงมาคือ การดูแลแหล่งน้ำของชุมชนเหมือนดูแลบ้านตนเอง ร้อยละ 27.47 การใช้น้ำวันนี้ ให้คิดถึงคนรุ่นต่อไป ร้อยละ 12.31 ผู้หญิงและเด็กได้มีสิทธิออกเสียงเรื่องการแก้ไขวิกฤตน้ำ ร้อยละ 4.24 การปกป้องผู้หญิงและเด็กจากความเสี่ยงด้านน้ำ ร้อยละ 1.47 และอื่นๆ ร้อยละ 0.08 รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 กิจกรรมใดจะเป็นประโยชน์ที่สุดในวันน้ำโลก

อันดับ	ประเด็นคำตอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ชุมชนมีระบบน้ำสะอาด ทุกคนเข้าถึงง่ายและเพียงพอ	667	54.36
2	การดูแลแหล่งน้ำของชุมชนเหมือนดูแลบ้านตนเอง	337	27.47
3	การใช้น้ำวันนี้ ให้คิดถึงคนรุ่นต่อไป	151	12.31
4	ผู้หญิงและเด็กได้มีสิทธิออกเสียงเรื่องการแก้ไขวิกฤตน้ำ	52	4.24
5	การปกป้องผู้หญิงและเด็กจากความเสี่ยงด้านน้ำ	18	1.47
6	อื่นๆ	1	0.08

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ผู้ตอบแบบสำรวจ 1,228 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ร้อยละ 76.63 มีอายุในช่วง 45-59 ปี ร้อยละ 39.25 รองลงมาคือ 25-44 ปี ร้อยละ 36.24 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ/ลูกจ้างรัฐ ร้อยละ 30.62 รองลงมาคือ แม่บ้าน/พ่อบ้าน และธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ เท่ากันที่ร้อยละ 13.11 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร้อยละ 33.06 รองลงมาคือ เทศบาลตำบล ร้อยละ 27.44 และเทศบาลเมือง ร้อยละ 18.00 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	941	76.63
ชาย	277	22.56
LGBTQIAN+	10	0.81
อายุ		
15 – 24 ปี	93	7.57
25 – 44 ปี	445	36.24
45 – 59 ปี	482	39.25
60 ปี ขึ้นไป	207	16.86
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ/ลูกจ้างรัฐ	376	30.62
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	161	13.11
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ	161	13.11
รับจ้างทั่วไป	125	10.18
พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	91	7.41
เกษตรกร	76	6.19
อสม.	74	6.03
ว่างงาน/ระหว่างรองาน	63	5.13
นักเรียน/นักศึกษา	54	4.40
เกษียณราชการ	43	3.50

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
เขตการปกครอง		
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	406	33.06
เทศบาลตำบล	337	27.44
เทศบาลเมือง	221	18.00
เขตการปกครองรูปแบบพิเศษ (กทม./พัทยา)	209	17.02
เทศบาลนคร	55	4.48

สรุปผลการสำรวจ

แหล่งน้ำดื่มที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ดื่มบ่อยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ น้ำดื่มบรรจุขวดปิดสนิท ร้อยละ 54.07 รองลงมาคือ น้ำประปาผ่านเครื่องกรองในบ้าน และน้ำบรรจุถัง 20 ลิตร เท่ากันที่ร้อยละ 19.38 ตามลำดับ โดยระดับความพึงพอใจต่อแหล่งน้ำดื่ม มากที่สุด 3 อันดับแรกมีความสอดคล้องกับประเภทแหล่งน้ำดื่มที่นิยมใช้ คือ น้ำดื่มบรรจุขวดปิดสนิท มีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยที่ 4.53 รองลงมาคือ น้ำประปาผ่านเครื่องกรองในบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยที่ 4.38 น้ำบรรจุถัง 20 ลิตร มีคะแนนที่ 4.05 ตามลำดับ

เมื่อถามถึงเรื่อง “น้ำประปาดื่มได้” ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นว่า “ไม่แน่ใจ” ร้อยละ 53.75 รองลงมา คิดว่าน้ำประปาดื่มได้จริง ร้อยละ 27.61 คิดว่าน้ำประปาดื่มได้ไม่จริง ร้อยละ 16.61 และมีผู้ที่ไม่ทราบมาก่อนว่าน้ำประปาดื่มได้ ร้อยละ 2.04 ทั้งนี้ เมื่อถามถึงสิ่งที่กังวลเกี่ยวกับน้ำประปา 3 อันดับแรก คือ ความสะอาดของสถานที่ผลิต (แหล่งผลิต/ผู้ผลิต และน้ำที่ใช้ผลิต) ร้อยละ 77.12 รองลงมาคือ ระบบการผลิตไม่ได้ตามมาตรฐาน ร้อยละ 45.11 ท่อส่งน้ำดื่มไม่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 39.17 อย่างไรก็ตามมีผู้ไม่กังวลเกี่ยวกับน้ำประปา ร้อยละ 1.47

วันที่ 22 มีนาคม ของทุกปี เป็นวันน้ำโลก ผู้ตอบระบุว่ากิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ที่สุดในวันน้ำโลกนี้ ได้แก่ การส่งเสริมชุมชนมีระบบน้ำสะอาดทุกคนเข้าถึงง่ายและเพียงพอ ร้อยละ 54.36 รองลงมาคือ การดูแลแหล่งน้ำของชุมชนเหมือนดูแลบ้านตนเอง ร้อยละ 27.47 การใช้น้ำวันนี้ ให้คิดถึงคนรุ่นต่อไป ร้อยละ 12.31 ตามลำดับ

ข้อเสนอจากผลสำรวจ

จากผลสำรวจอนามัยโพล มีข้อเสนอให้สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กองส่งเสริมความรู้และสื่อสารสุขภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลอนามัยโพลไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- นำข้อมูลไปประกอบการวางแผน และบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
 - เฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มให้สะอาดปลอดภัยได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะน้ำที่มีผู้ใช้มากที่สุด ได้แก่ น้ำบรรจุขวดปิดสนิท น้ำประปาที่ผ่านเครื่องกรองน้ำในบ้าน และน้ำบรรจุถัง 20 ลิตร รวมทั้งพัฒนาคุณภาพตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยอดเหรียญ ให้ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากขึ้น

- ตามที่ผลอนามัยโพล พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นว่า “ไม่แน่ใจ” ว่าน้ำประปาดื่มได้ และมีความกังวลเกี่ยวกับน้ำประปาดื่มได้ในด้านความสะอาดของสถานที่ผลิต (แหล่งผลิต/ผู้ผลิต และน้ำที่ใช้ผลิต) ระบบการผลิตและท่อส่งน้ำดื่มที่ไม่ได้มาตรฐาน จึงควรใช้ข้อมูลนี้ประกอบการวางแผน และจัดลำดับความสำคัญเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำประปาสะอาด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการผลิตให้ได้มาตรฐาน สะอาดและปลอดภัย

2. นำข้อมูลไปประกอบการสื่อสารและสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยเน้นการสื่อสารในประเด็น “น้ำสะอาดที่เข้าถึงได้สำหรับทุกคน” เป็นประเด็นหลักสอดคล้องกับความต้องการ ส่วนใหญ่ รวมทั้งพัฒนา กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลและเฝ้าระวังแหล่งน้ำ เสริมความรู้เรื่องสุขาภิบาลน้ำสะอาด และสุขภาพ

ส่วนที่ 3 ช่องทางการเข้าถึงผลการสำรวจ

ผลอนามัยโพล ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2569 ประเด็น “พฤติกรรมและความพึงพอใจในการบริโภค น้ำดื่ม” มีไฟล์รายงานสรุปผลและสรุปผลรูปแบบแบบ infographic เพื่อให้ผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์อนามัยโพล กรมอนามัย <https://hfd.anamai.moph.go.th>

โดย คณะทำงานขับเคลื่อนอนามัยโพล
สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
มีนาคม 2569